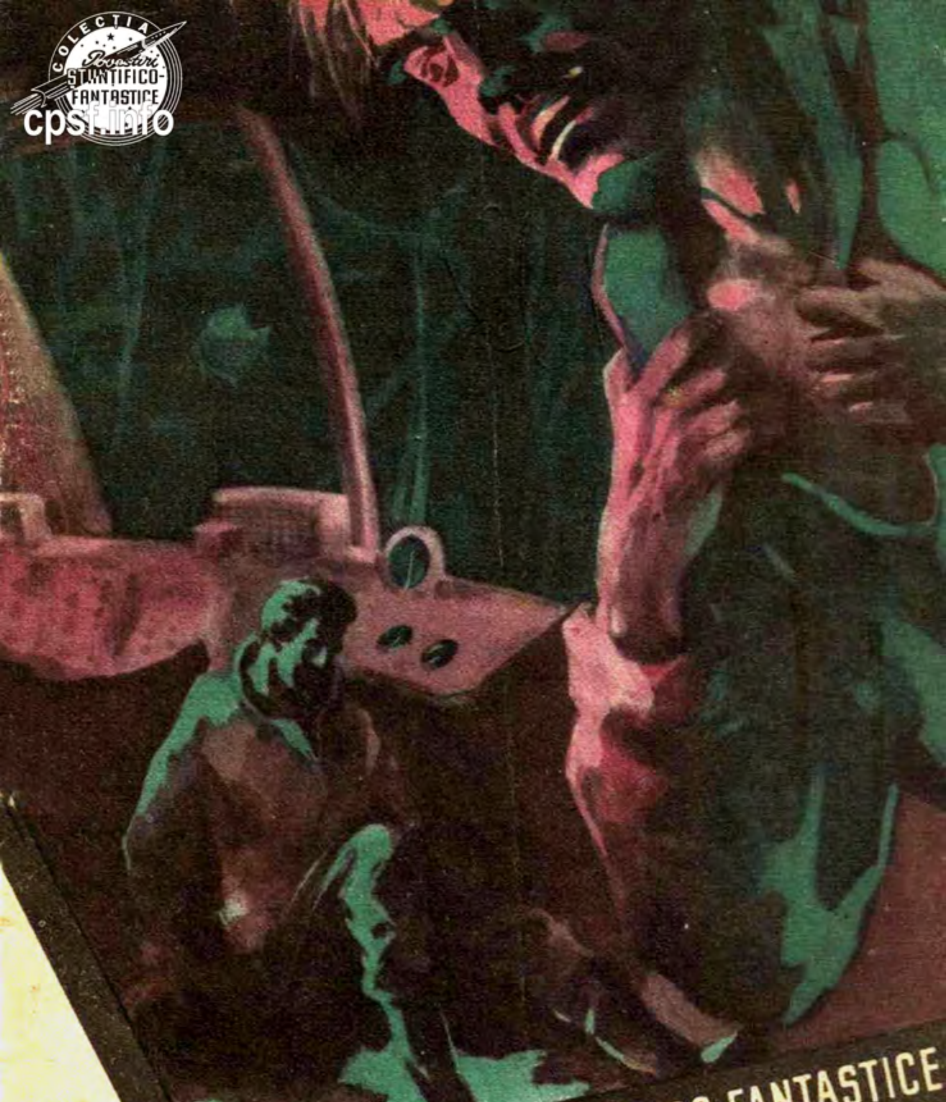

43

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

I. A. EFREMOV

Atolul FAKAOFO

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

I. E. EFREMOV

ATOLUL FAKAOFO

Colecția „Povestiri științifico-fantastice"
43

LUCRARI CARE VOR APAREA IN COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"

Nr. 44—45—46 — „Duelul mut" — roman de aventuri de D. Szilagyi și M. Cirloanță.

Nr. 47 — „Jucătorul de șah" — nuvelă de Stefan Zweig.

RECTIFICARE

In nr. 39 al colecției noastre, la pagina 30, fraza: „In acest local a primit Alexandru Ion Cuza vestea că a fost ales domn al Moldovei" a intrat din greșeală in textul romanului, în loc să fie trecută ca notă in subsolul paginii.

Copertă — desen: D. Ionescu

ATOLUL FAKAOFO

de I. E. EFREMOV

Sala mică, puternic luminată, gemea de lume. Printre costumele civililor se distingeau numeroase uniforme albastre de marinari. Căpitanul-locotenent Ganeşin se uita absent prin sală, cind privirea ii fu atrasă de gesturile energice ale unor auditori din ultimul rînd — cîţiva cunoscuţi îi făceau semn să se apropie, arătind spre un scaun liber. Ganeşin prinse a-şi face loc pe intervalul dintre rînduri.

— Şi dumneata ai venit ?! intrebă căpitanul de rangul doi Isacenko, strîngîndu-i mîna. Oare intreaga flotă şi-a dat azi intilnire aici ?

— Dar ce e ? se miră Ganeşin.

— Tkaciov face o comunicare.

— Care Tkaciov ? Cel cu nescufundabilitatea ?

— Nu, cel cu scufundabilitatea, glumi Isacenko. E comandantul unui vas de coastă al flotei de nord.

— Aşa-a, făcu indiferent Ganeşin. Şi ce fel de comunicare ?

— Auzi ! El habar n-are despre ce este vorba ! exclamă Isacenko.

Marinarii din jur pufniră in rîs.

— El, dar ce e ? Lămuriţi-mă şi pe mine, ii rugă Ganeşin zîmbind.

— Azi e şedinţa de închidere a sesiunii Academiei de ştiinţe, consacrată problemelor marinei. Şi cum Tkaciov a descoperit un monstru marin cu totul neobişnuit, comandantul flotei i-a dat ordin să refere despre aceasta în faţa oamenilor de ştiinţă. Tkaciov este un comandant foarte curajos, dar cind e vorba de referate, nu se prea simte în apele lui... De altfel, uite că începe, intrerupse Isacenko conversaţia, aşa că ai să auzi şi singur despre ce-i vorba.

Deodată sună clopoţelul celui care prezida. Cu pas hotărit, la tribună urcă un ofiţer de statură mijlocie, blond şi cu faţa ascuţită. Decoraţia „Ordinului Nahimov" îi împodobea vestonul bine călcat.

După ce aruncă o privire spre sala ce se linişti dintr-o dată, marinarul începu să vorbească. Emoţionat, ducea mereu mîna la

gulerul vestonului. Curind, insă, conferenţiarul izbuti să se stăpinească.

Ganeşin, care navigase adeseori prin acele locuri, il asculta pe Tkaciov cu un deosebit interes. Abia rostise Tkaciov cuvintele: „De cinci zile vasul meu patrula departe in larg, prin preajma meridianului treizecişidoi sau, cum zicem noi, in sectorul patru...", că in mintea lui Ganeşin se şi deşteaptă imaginea unei mări posomorite, ca de plumb...

Nemărginirea apei se pierdea estompată in aerul rece piclos. Orizontul, adus aproape de ceaţă, ascundea in el pericole nebănuite.

Pe neaşteptate, in faţa lor apăru un submarin german, mergind in plină viteză la suprafaţa apei. Probabil că nemţii nu se aşteptau să intilnească un vas sovietic de coastă la o distanţă atit de mare, in larg.

In timp ce submarinul se scufunda cu repeziciune, Tkaciov se apropie de inamic.

Deasupra mării răsunară mai multe bubuituri, ca nişte lovituri intr-o tobă gigantică, şi in imediata apropiere a locului unde mai adineauri dispăruse tureia submarinului se ridicară coloane inalte de apă cu reflexe de fulgere roşiatice şi nori de fum negru. Erau grenade submarine, reglate să explodeze la mică adincime.

Vinător experimentat de submarine, Tkaciov determinase cu repeziciune sectorul probabil al locului unde s-a refugiat inamicul şi incepuse să-l acopere cu bombe.

Vasul se apropie de locul unde dispăruse submarinul.

Tkaciov dădu ordin să se inceteze aruncarea bombelor şi opri motoarele.

Locotenentul Malfutin ii intinse lui Tkaciov casca hidrofonului, continuind in acelaşi timp, cu cealaltă mină, să intoarcă manivela amplificatorului. Zgomotul vag al mării, ce răsuna in hidrofon, nu trăda prezenţa submarinului inamic. Tkaciov işi dădu seama că submarinul, simţind incetarea mersului motoarelor deasupra lui, a oprit şi el maşinile.

Făcind un semn cu capul spre locotenent, Tkaciov mută manivela telegrafului sălii de maşini, motoarele porniră cu viteza maximă, iar duduitul elicelor răsună in hidrofon ca zgomotul unor căderi de apă. Se auzi din nou soneria telegrafului. Maşinile stopară brusc şi printre sunetele produse de mişcarea vasului, Tkaciov putu să distingă zgomotul abia perceptibil al submarinului care părea că s-a indepărtat foarte mult.

— Atenţie la babord!

Din adincul mării veneau ca şi mai inainte sunete surde şi uniforme de motor. Tkaciov işi imagină submarinul care — acolo, in adincuri, — se zbătea să scape din incolţire oprind mereu electromotoarele.

După citeva secunde, submarinul se opri din nou. Zgomotul elicei amuţi; Tkaciov insă il şi repera. Cunoştea adincimea aproxi-

mativă şi direcţia în care căuta inamicul să fugă. Miinile dibace ale lansatorilor de mine fixară explozoarele hidrostatice pentru o adincime de nouăzeci de metri, exploziile grenadelor submarine grele fiind mai eficace în sus decît în jos. Tkaciov mută manivela telegrafului la „viteza maximă", vasul se smuci din loc, iar motoarele puternice ridicară un uriaş val acoperit de spumă.

In clipa cînd viteza vasului atinse cincisprezece noduri, Tkaciov începu să apese pe rînd pîrghiile de lansare din stînga şi din dreapta. Fiecare grenadă de adîncime, aidoma unui butoi de benzină, cădea moale, cu toată greutatea ei de zeci de puduri, în apa spumegîndă de la pupa vasului şi imediat în locul ei, încet şi majestuos, se rostogolea alta. Iar sus, pe jgheab, într-un lanţ neîntrerupt, soseau mereu alte şi alte butoaie negre, netede, atît de inofensive în aparenţă.

Vasul de coastă descrise o curbă mare, lăsînd în urma lui coloane verzi de apă, de data aceasta fără sclipiri de flăcări şi nu atît de înalte.

Tkaciov urmărea cu atenţie locurile unde se produceau exploziile, fără a înceta să calculeze dimensiunile perdelei de foc şi ale zonei ce trebuia acoperită. „Incă una, ultima, pentru mai multă siguranţă" — se gîndi Tkaciov, apăsînd pe manivela dreaptă a lansatorului de mine. De ascuns n-are unde să se ascundă, iar la fund tot nu se poate lăsa, că doar adîncimea în acest loc este de aproape un kilometru. S-a prins în capcană!"

Locotenentul, care urmărea cronometrul, dădu mirat din umeri. Trecuse timpul necesar pentru scufundarea bombei, şi explozia încă nu se produsese.

Tkaciov dădu ordin ca vasul să se întoarcă, pentru a încerca să prindă sunetele submarinului în zona acoperită de bombe.

— Gavrilenko, îl strigă locotenentul pe şeful lansatorilor de mine. Cum ai fixat explozorul la ultima bombă?

— Exact la fel ca şi la celelalte: nouăzeci de metri, tovarăşe locotenent!

— Probabil că explozorul s-a defectat. Curios, este primul caz... făcu mirat Tkaciov.

In acel moment, în semiancablură, la dreapta provei, se ridică o mică movilă de apă. Din adîncul mării se auzi o bubuitură foarte slabă, înăbuşită îndată de plescăitul asurzitor al unui val ce acoperi prova. Vasul se balansă. Apucîndu-se de balustradă, Tkaciov strigă scurt:

— Durata, tovarăşe locotenent?

— Două minute, patru'şi cinci de secunde, răspunse scurt Maliutin.

— Ei, fir-ar! Inseamnă că s-a scufundat la o adîncime de aproape o jumătate de kilometru. De aceea a fost explozia atît de slabă. E clar, s-a defectat explozorul... Aha, s-au prins, exclamă deodată Tkaciov, cu ochii pironiţi spre un loc unde, pe coastele valurilor nu prea înalte, se întindea o pată mare de ulei.

Maşinile tăcură iarăşi şi din nou urechile sensibile ale hidrofoanelor începură să urmărească manevrele desperate ale submarinului inamic atins. Zgomotul elicelor se mai auzea încă, dar neegal, cu intermitenţe; amuţi cîteva clipe, apoi răsună din nou. „Da' adînc s-a mai lăsat! Nu-l mai ţin niturile" — se gîndi Tkaciov. Şi ţinînd seamă de noul reper, mai trimise încă două bombe, continuînd să urmărească cu binoclul suprafaţa spumegîndă a apei.

— La babord un corp la suprafaţă, răsună în spate vocea unui marinar.

Mirat de nepotrivirea între locul reperat în acel moment şi locul ieşirii la suprafaţă a corpului necunoscut, Tkaciov se întoarse brusc şi îndreptă binoclul spre pata roşie, neclară, din apropierea locului unde căzuse ultima bombă. Mai să dea înapoi de uimire.

Cercul de cristal al binoclului, învăluit într-o ceaţă de opal, apropie de ochii lui contururile unui corp gigantic, de culoare murdar-stacojie, plutind în legănatul uniform al valurilor. Era un animal de dimensiuni nemaiîntîlnite şi de o culoare ciudată. Lui Tkaciov i se păru că dihania avea trupul lat, nişte înotătoare uriaşe şi un gît rotund puternic; capul şi coada îi erau acoperite de valuri. Cel mai uimitor arăta pielea lui roşie, brăzdată de zbîrcituri şi cute de culoare roşie-închisă, aproape brună.

— La provă, în dreapta, băşici de aer!

Vocea semnalizatorului îl trezi pe comandant la realitate, şi Tkaciov se concentră din nou în lupta cu submarinul duşman. Mii de băşici de aer acopereau suprafaţa valurilor. Un minut mai tîrziu vasul se găsea deasupra locului unde ieşea aerul, ascultînd atent cele ce se petreceau în adîncime.

Deodată apa clocoti — de o mai mare cantitate de aer ce venea de jos — şi, în acelaşi timp, în hidrofoane se auzi un vuiet scurt şi neclar. Oamenii priveau în tăcere. Vasul micşoră viteza şi se opri cu coasta pe direcţia valurilor.

Trecură cîteva minute. Ultimele băşici de aer dispărură. Hidrofonul nu mai prindea din adînc nici un sunet. Pata de ulei, în schimb, se lărgea mereu, nivelînd crestele ascuţite ale valurilor.

Undeva, departe, sub apele mării, submarinul atins — nemaiputînd să iasă la suprafaţă — se scufunda tot mai adînc, iar presiunea necruţătoare a apei storcea din el aerul şi uleiul. Tkaciov ordonă pornirea vasului şi se apropie de Maliutin, care îşi scotea casca de pe urechi.

— E cazul să-l trecem şi pe ăsta la răboj, locotenente. Ce zici? Ca să ne convingem însă definitiv, să mai aşteptăm puţin şi să ascultăm... Dar cu dihania ce facem? îşi aduse el aminte. Hai să ne apropiem de ea!

Pe locul unde apăruse la suprafaţă monstrul necunoscut îi aştepta pe marinari o deziluzie; nici urmă nu se mai vedea din dihania roşie. Valurile reci erau pustii cît cuprindeai cu privirea.

Tkaciov îşi frecă încluđat ochii ce începuseră să-l lăcrimeze din pricina încordării: „Am visat oare? Nu, nu cred".

— Tovarăşi, cine a mai văzut... cum să-i zic... animalul acela care plutea pe aici? se adresă el membrilor echipajului.

Răspunseră numai cîţiva marinari şi Gavrilenko, şeful de echipaj, care se jură că nu a fost altceva decît un balaur marin asurzit de explozia bombei.

— Ce balaur? N-a fost nici un balaur, îl întrerupse semnalizatorul Epifanov. Am văzut eu: avea un corp lat, gros şi-avea şi înotătoare. Ce fel de balaur mai putea fi şi ăsta?!...

— Oricum, nu era nici peşte, nici balenă, ci o dihanie submarină, îşi susţinea părerea Gavrilenko.

Cuvintele lui Gavrilenko exprimau propria părere a lui Tkaciov, că animalul năucit sau omorît de explozie a fost scos de valuri la suprafaţă. „Păcat că s-a înecat! Dacă-l prindeam era o minune, se gîndi Tkaciov. Acum cine are să ne creadă?"...

Ghicind parcă întrebarea neexprimată a comandantului, locotenentul Maliutin răspunse:

— Era un animal de mare adîncime, lovit probabil de ultima noastră bombă, aceea care a explodat cu întîrziere... a ajuns pînă la aproape cinci sute de metri..., iar animalul a ieşit la suprafaţă în apropierea acelui loc. Poate s-a înecat ori şi-a revenit... Am avut totuşi timp... Maliutin scoase din buzunar un aparat fotografic „Leica". Nu garantez pentru calitatea imaginii, dar am luat cinci poze: grozav de interesantă era dihania! Noroc că aparatul avea teleobiectivul montat.

Încîntat de prezenţa de spirit a locotenentului, Tkaciov îl felicită. De unde să bănuiască el că din cauza acestor fotografii va trebui să apară în public şi să ţină un referat la Moscova!...

Deşi au fost developate cu mare atenţie, fotografiile locotenentului Maliutin n-au ieşit destul de clare: vremea posomorită, durata de expunere insuficientă, culoarea roşiatică a monstrului constituiseră un şir întreg de circumstanţe nefavorabile. Chemat la comandant, Tkaciov expuse toate detaliile întîmplării, arătă fotografiile şi primi ordin să plece la Moscova, la sesiunea Academiei de ştiinţe pentru problemele marinei.

— ...N-are importanţă, a fost replica amiralului, cînd mi-am exprimat părerea că nimeni n-o să mă creadă. Noi sîntem obligaţi să studiem marea, şi-i de datoria noastră să aducem la cunoştinţa savanţilor noştri un asemenea fenomen neobişnuit. Dacă însă savanţii nu vor să creadă ceea ce a văzut un grup întreg de marinari, atunci n-avem decît să nu ne mai bizuim pe autoritatea lor în materie...

Cu aceste cuvinte glumeţe ale amiralului, în vuietul aprobator al publicului din sală, ofiţerul îşi termină scurta comunicare şi trecu la demonstrarea fotografiilor. Se stinse lampa şi pe un ecran înalt apăru o imagine neclară.

Una după alta se succedară toate cele cinci fotografii. Ganeşin însă nu putu să-şi închipuie clar animalul; impresia era vagă, fugitivă. Se făcu din nou lumină. Zeci de oameni, care căutau să deter-

mine forma animalului după contururile neclare ale fotografiilor, își împărtășeau impresiile în șoaptă.

Dispăruse acel farmec al necunoscutului, comun tuturor oamenilor, ceva însă mai rămăsese. Rămăsese — după cum își dădea seama Ganeșin — sentimentul că toate cele întîmplate erau reale, că într-adevăr una din tainele mării a fost măcar din treacăt surprinsă.

Ganeșin observă cu plăcere cît de tinerească era strălucirea apărută în ochii venerabililor savanți și ai comandanților severi care ședeau în același rînd cu dînsul. Parcă un vis trecuse prin sală și cuprinzîndu-i pe toți îi însuflețise, captînd într-un singur mănunchi interesul acestor oameni atît de diferiți ca fire.

În prezidiul adunării se produse o mișcare. La tribună urcă un bătrîn înalt, cu o barbă mare, căruntă. Se făcu liniște în sală ; mulți îl recunoscură pe renumitul oceanograf care adusese cinste științei ruse despre mare.

Inclinîndu-și capul, pentru o clipă, savantul arătă două prelungiri adînci ale frunții masive, încadrate de argintul unui păr des ; apoi, pe sub sprîncene, privi spre sală. Se sprijini cu mîna-i uriașă de marginea pupitrului și deodată vocea-i de bas puternic răsună pînă în cel mai îndepărtat colț al sălii.

— Iată-l și pe Gheorghe Maksimovici al nostru ! șopti Isacenko, aplecîndu-se la urechea lui Ganeșin. Cu așa o voce să tot comanzi un cuirasat pe timp de furtună, nu să ții o conferință.

— Păi chiar a fost comandant de vas pe timpuri, observă Ganeșin.

— Tovarăși, începu în acest timp oceanograful, sînt nespus de fericit că am avut prilejul să ascult uimitoarea comunicare a căpitanului Tkaciov. Comunicarea lui a fost tot ce putea fi mai nimerit pentru ședința de închidere a sesiunii noastre. Prea ne-am obișnuit să considerăm firească existența tainelor nelămurite ale mării, prea ușor ne împăcăm cu gîndul că atîtea probleme ale oceanografiei au rămas nerezolvate. Cred că toți cei prezenți cunosc comunicarea cunoscutului american, profesorul Bibb, care într-o batisferă a coborît în mare pînă la o adîncime de un kilometru. Bibb a putut să observe niște animale uriașe care înotau prin întunericul neînchipuit de compact din fața ferestrelor batisferei, animale prea mari pentru a putea fi luminate de slabele raze ale proiectorului său și pentru a fi cuprinse în cîmpul vizual, destul de redus, al ferestrelor de cuarț. Știți, cred, că pe coasta vestică a Africii, cu puțin înainte de război, a fost prins un pește enorm — latimeria — dintr-o specie pe care o socoteam dispărută de pe fața pămîntului, încă din cea mai veche eră geologică, aproape cu o sută de milioane de ani. Și iată că dihania necunoscută, descoperită în marea Barentz, de către căpitanul Tkaciov, ne confirmă încă o dată existența unei lumi misterioase în adîncurile mărilor. A fost numai o umbră care a licărit în fața noastră, dar umbra unui lucru real, de a cărui existență nu ne putem îndoi.

Cu toate că ne aflăm în război, flota și savanții noștri continuă să-și lărgească cunoștințele despre mare. Războiul însă nu va dura mult. Victoria este aproape, tovarăși, și sper că în curînd ne vom întîlni la o sesiune a problemelor marine ce se va ține după război, atunci cînd posibilitățile noastre vor fi crescut neînchipuit de mult.

În numele științei, mă adresez vouă, tovarăși marinari. Flota noastră are un mare viitor. Înarmați cu bogate cunoștințe tehnice și cu uriașa forță productivă a țării noastre, voi veți putea, în anii postbelici, avînd la îndemînă condiții pașnice de muncă, să dați un mare și important ajutor științei... Savantul se opri, respiră zgomotos și glasul său tună și mai tare: Mulți cred că noi cunoaștem îndeajuns marea. O, desigur, am studiat foarte bine suprafața ei. Știm cu toții, de exemplu, că în Oceanul Indian sînt valurile cele mai abrupte, că Oceanul Înghețat de Sud este cunoscut prin valurile lui gigantice, excepțional de lungi, și că în Oceanul Atlantic se semnalează valurile cele mai înalte. Nu e cazul să vă înșir succesele oceanografiei — le cunoașteți tot atît de bine ca și mine. Dar din momentul în care trecem de la suprafața oceanului spre adîncurile lui, imediat ni se simte slăbiciunea.

Desigur, am ajuns să cunoaștem procesul de sedimentare în oceane, iar descoperirea sondei acustice ne îngăduie să studiem cu mult mai eficace decît odinioară relieful fundului mării și nu sîntem departe de ziua cînd vom cunoaște acest relief tot atît de bine ca și pe acela al uscatului. Fapt este însă că fundul oceanului, structura și compoziția rocelor lui principale ne sînt complet necunoscute. Nu exagerez dacă spun că suprafața Lunei ne este mult mai familiară. Oceanul e ca o uriașă cupă de piatră umplută cu apă. Și tocmai această apă ne împiedică să studiem cu amănunțime cupa.

Mările și oceanele ocupă șaptezeci și unu la sută din suprafața planetei noastre. De aceea geologia, în studiul scoarței pămîntului, a fost silită să se limiteze, deocamdată, numai la douăzeci și nouă la sută din această suprafață. Nu-i de mirare, deci, că problemele cele mai importante și cele mai esențiale ale geologiei — a căror cunoaștere ne va îngădui într-adevăr să stăpînim bogățiile subsolului — nu pot fi rezolvate fără cercetarea geologică a fundului mării. Avem nevoie de ochi și mîini care să observe și să opereze în cele mai mari adîncimi marine. Voi, tineri ingineri și comandanți, gîndiți-vă la acest lucru!

O să-mi permit să mai rețin timp de cinci minute atenția dumneavoastră. În Oceanul Pacific, la nord de insulele Samoa, se află grupul de insule de corai Tachelau din care o bună parte sînt atoli — scunde insule de coral, de formă inelară, adeseori cu o lagună la mijloc. Mulți dintre dumneavoastră, cei mai tineri, nu cred că ați avut prilejul să vedeți un atol adevărat. Un atol, adică o insulă care se ridică foarte puțin deasupra nivelului mării, constituie un spectacol pe care nu-l poți uita. După cum s-a exprimat foarte just un bătrîn căpitan, un atol este un inel de pămînt, lăcaș al bubuiturilor, pururea acoperit de ceață și spumă din cauza valurilor care se sparg

cu furie in jurul lui. De departe, inelul inspumat, invăluit de o aureolă strălucitoare, multicoloră, de raze răsfrinte in pulberea de apă, dă naştere pe intinsul albastru al mării unei priveliști uimitor de frumoase. De aproape, insă, un asemenea atol arată mohorit, iar in orele fluxului chiar inspăimintător. Valurile lungi şi netede care tulbură in jur suprafaţa oceanului, in faţa unui atol încep să crească şi mai mari, aleargă vuind şi se prăbuşesc asupra lui cu un zgomot asurzitor. Vai de acela pe care uraganul il prinde pe un atol! Mult curaj, mult curaj ii trebuie omului atunci ca să reziste! Nori deşi acoperă lumina soarelui, iar marea se intunecă deodată şi se năpusteşte ameninţătoare, vinzolindu-se minioasă, cu prăvălişuri sumbre intre talazurile uriaşe. Tot mai inalte, valurile se năpustesc asupra atolului, inundind şi distrugind totul in calea lor. Numai unul sau două sectoare mici ale inelului de coral rămin neinundate, iar omul, pe jumătate inăbuşit de vint, asurzit de bubuituri, orbit de stropii de apă, acolo işi caută salvarea. Chiar şi pe cei mai viteji oameni ii cuprinde spaima cind, in această groaznică singurătate, văd cum insula inundată dispare sub valuri, inghiţită parcă de oceanul furios.

Iată insă că intre atolii arhipelagului Tachelau există şi acela numit Fakaofo, o mică insulă de aproximativ trei sute de metri in diametru; in schimb, populaţia ei este de vreo şase sute de suflete. In timpul fluxului, deasupra nivelului mării, din Fakaofo se vede doar o cupolă compactă, verde-cenuşie, care nu-i altceva decit un cring des de palmieri de cocos. Atolul Fakaofo se găseşte la nouă grade sud de ecuator, in calea veşnicelor uragane. Cind insă uraganele inundă insulele vecine, locuitorii din Fakaofo se simt in deplină siguranţă. Polinezienii cu piele arămie, locuitori ai insulei, oameni infrăţiţi cu marea, au inconjurat insula lor cu un zid din blocuri mari de recifi de coral, iar inăuntru au ridicat un rambleu circular, astfel incit faţa insulei lor, chiar in timpul fluxului, se află cu aproape cinci metri deasupra nivelului mării. In felul acesta, indigenii, lipsiţi de orice mijloace mecanice, şi-au creat un adăpost sigur. Ce curaj şi ce cunoaştere adincă, seculară, a oceanului trebuie să ai ca să poţi opune acestei inspăimintătoare stihii forţele slabe ale miinilor omeneşti.

Atolul Fakaofo imi serveşte intotdeauna drept exemplu al puterii omului şi al stăpinirii lui asupra mării. V-am povestit despre acest atol ca să vă arăt ce se poate obţine cu mijloacele cele mai simple. Oare noi, care sintem inarmaţi cu inalta experienţă a ştiinţei şi cu toate mijloacele tehnicii moderne, nu vom putea obţine o victorie deplină asupra oceanului? Nu vom izbuti să stăpinim adincimile lui?

Asta este tot ce am vrut să vă spun. Ingăduiţi-mi să-mi exprim speranţa că unii dintre dumneavoastră vor pleca de aici măcar cu

visul de cucerire a adincurilor oceanice. Iar visul unui om inteligent și puternic înseamnă primul pas mare făcut inainte, spre victorie...

*

* *

O ploaie măruntă, împrăștiată de vint, cădea în rafale asupra vasului. Orizontul se apropia tot mai repede, iar vizibilitatea scădea vertiginos. O dată cu ploaia, noaptea își cernea umbrele peste mare.

Vasul se legăna lin pe valuri, tremurind ușor în ritmul mașinilor. Unul dintre marinari acoperi hublourile din camera hărților, iar din vîrful catargului țîșni viu lumina felinarului de semnalizare. Ganeșin se plimba agale pe puntea de comandă. Durerea de cap începuse să se mai liniștească, spulberată parcă de vintul rece și umed al oceanului. Aceste dureri, urmare a rănilor căpătate în Marele Război pentru Apărarea Patriei, îi reveneau încă și azi, după atîția ani.

Ganeșin se sprijini de balustradă, scrutind întunericul din jur. In lumina difuză a felinarului de pe catarg, construcțiile albe ale vasului se profilau pe fondul întunecat al mării.

Se auzi o ușă. Dușumeaua punții de comandă fu spintecată de o fișie lată de lumină, care dispăru imediat. Cel care ieșise din cabină căută, pe cît se pare, să-și obișnuiască ochii cu întunericul nopții. Descoperindu-l pe Ganeșin, se apropie de el și-i spuse:

— Tovarășe căpitan de rangul întii, iar a apărut „un dinte". Vreți să vedeți?

— Tovarășe căpitan de rangul doi, adică... ascultă Feodor Grigorievici, se întrerupse Ganeșin, ia mai slăbește-mă cu titlurile. Ți-am spus de atîtea ori!...

— Adevărat, Leonid Stepanovici, ai dreptate! rise Scitov, comandantul navei hidrografice. Ce vrei, reminiscențele războiului...

Ofițerii intrară în sala hărților viu luminată, unde totul strălucea de curățenie: și lemnăria lustruită, și aparatele, și geamurile de cristal ale ferestrelor. Trecerea de la întunericul rece și de la nemărginirea mării la atmosfera caldă și intimă a cabinei era plăcută.

Această impresie deveni și mai puternică în clipa cînd auziră sunetele ușoare ale unei viori, venite din megafonul aparatului de radio, așezat în colțul cabinei.

Tînărul ofițer care stătea în fața cadranului mare al sondei acustice se întoarse și, văzindu-l pe Ganeșin, luă poziția de drepți. Ganeșin zîmbi din nou, nu se putea împăca deloc cu atenția respectuoasă pe care i-o arătau tovarășii lui de muncă. Acum, în timp de pace, acest lucru i se părea de prisos.

— Continuă, micimane! Ganeșin își scoase mantaua de ploaie și scurta vătuită, apoi își aprinse pipa.

Micimanul se zăpăci și răspunse intimidat:

— Eu... eu, de fapt... doar îl admiram...

— Aha, vasăzică îţi place noul tip de sondă acustică, se uită Ganeşin aprobator la tînărul miciman. Şi, după părerea dumitale, cu ce este el superior ultimului model al lui Hughes?

— Dar nici nu suferă comparaţie! exclamă micimanul. In primul rînd, diapazonul aparatului nostru prinde orice adîncime, fără vreun decalaj unghiular; în al doilea rînd, are o sensibilitate excepţională, o selectivitate perfectă şi operează foarte precis toate corecţiile; iar lucrul cel mai important e că înregistrarea se face pe uscat, astfel încît indicaţiile de parcurs apar imediat pe bandă.

— Foarte bine! După cum văd te-ai şi familiarizat cu aparatul nostru.

— Tovarăşul Socolov este un entuziast al măsurării adîncimilor, interveni Scitov. Dar să ne uităm la „dinţişor", pînă nu se deplasează banda.

Ganeşin scoase pipa din gură şi se apropie de discul cel mare, în mijlocul căruia, la o lumină de culoare galben-portocalie, vibra un ac subţire înconjurat de un triplu cerc de diviziuni şi cifre. Era indicatorul de adîncimi al sondei acustice, iar sub el, într-o ramă neagră, dreptunghiulară, acoperită de sticlă, se deplasa încet, aproape pe nesimţite, banda albăstruie a ecografului — aparatul care marchează profilul neîntrerupt al fundului oceanic pe drumul parcurs de vas.

Vibraţii sonore de înaltă frecvenţă emise din calea navei porneau în jos, spre hăurile inaccesibile ale oceanului şi, întorcîndu-se, făceau, printr-un sistem complicat de amplificatoare, ca înregistratorul ecografului să vibreze, desenînd linia profilului.

Micimanul se grăbi să arate locul corespunzător al benzii. Aici, între linia groasă a chilei[1] şi liniile înclinate ale distanţei parcurse şi a schimbărilor de rută, se găsea o linie fină a fundului neted, care se întrerupea dintr-o dată printr-o frîntură bruscă; o înălţime submarină ascuţită se ridica pînă la aproape doi kilometri, dintr-o regiune netedă a oceanului, adîncă aici de circa patru kilometri.

Ganeşin zîmbi mulţumit.

— Intr-o singură cursă aţi găsit paisprezece „dinţişori"! N-am plecat degeaba cu voi...

— Spune drept, Leonid Stepanovici, întrebă comandantul vasului, ce nevoie ai de aceşti „dinţişori" submarini? Pentru aparatul dumitale cel nou, nu-i aşa?

— Da, Feodor Grigorievici, ai ghicit! îi răspunse Ganeşin, întorcîndu-şi capul către Scitov. Hai să ne aşezăm. Am făcut cred vreo douăzeci de kilometri plimbîndu-mă pe puntea de comandă. Noul meu aparat a fost trecut prin toate probele şi imediat ce ne vom întoarce acasă îl vom pune împreună la încercare, ca să vedem cum funcţionează. Am să-ţi povestesc chiar acum..., desigur, poate să asculte şi micimanul, doar nu avem nimic de ascuns cu privire la construcţia aparatului. Aparatul meu va permite să vedem sub apă la adîncimile

[1] Grindă solidă de fier sau oţel, aflată în partea cea mai de jos a vasului.

cele mai mari, după principiul unui televizor. Greutatea principală a problemei a constat în iluminarea spațiilor atît de vaste ale adîncurilor. Precum știți, în apa de adîncime, bogată în oxigen, lumina nu ajunge departe, fiind cu ușurință absorbită; de aceea trebuia să înving această dificultate care ar fi făcut ca aparatul meu să fie ca ochiul unui om foarte miop. În acest sens, am obținut rezultate bune creînd „ochiul nocturn" — un aparat atît de sensibil față de razele de lumină, încît pentru obținerea unei imagini, îi sînt suficiente cantități oricît de mici de lumină. Apoi am folosit un proiector dublu, cu două izvoare de lumină: unul bogat în raze roșii și infraroșii, altul în raze violete și ultraviolete. Dumneavoastră știți că apa absoarbe cel mai repede razele roșii de unde lungi; cele de unde scurte pătrund mult mai adînc (razele ultraviolete ajung pînă la o mie de metri de la suprafața oceanului). În schimb, apa tulbure difuzează lumina, și razele cele mai ușor absorbite de acest mediu sînt cele de unde scurte, pe cînd acelea de unde lungi pătrund mai ușor prin astfel de ape. În fasciculul de lumină al proiectorului meu, razele de unde foarte scurte și altele foarte lungi sînt lansate în combinații corespunzătoare, putînd fi potrivite pentru diferitele condiții ce se pot întîlni în mediul marin. Un asemenea aparat scufundat în adînc transmite sus prin cablu o imagine care poate fi proiectată pe un ecran special. Unghiul de iluminare și unghiul vizual al aparatului sînt foarte mari; obiectivele duble, reglabile, ca la telemetru, dau o imagine stereoscopică. Aparatul vede mai larg și mai clar decît ochiul omenesc. Ce-i, ce ești așa deziluzionat? zîmbi Ganeșin. Te așteptai la altceva, la mai mult?

— Nu, nu! începu să se scuze Scitov cu un aer vinovat. Numai că nu prea înțeleg ce s-ar putea realiza cu el la adîncimi mari de tot. Pentru o acțiune de salvare, de pildă, un asemenea „ochi" este, desigur, foarte important, ajutorul nu poate fi însă util decît la adîncimi mai mici, unde n-ar fi nevoie de asemenea aparate complicate... Dacă lăsăm însă aparatul în fundul oceanului, n-am putea studia decît vreo stîncă sau vreun pește mai acătării... și cam asta ar fi totul...

— Pentru început și asta-i mare lucru, Feodor Grigorievici!

— Așa e, dar mai departe?

— Mai departe... sînt mîinile.

— Cum așa? nu pricepu căpitanul.

— Zic întîi ochii, apoi vin mîinile, repetă Ganeșin.

— Ce mîini? Mîinile nu există.

— Ba da, există, dar deocamdată numai pe schițe.

— Asta înseamnă că vor fi și gata, se bucură Scitov. M-da, un astfel de aparat, pe cuvîntul meu, n-aș refuza să am și eu, dar pînă atunci...

— Ei, Feodor Grigorievici, ca să zic, cîteodată îți vine foarte greu. Ani de-a rîndul îți storci creierii ca să realizezi ceva..., răspunde îngîndurat Ganeșin sculîndu-se de pe scaun și întinzîndu-și oasele. Să plănuiești e una, iar realizarea... Uneori un fleac de nimic te face să

innebuneşti... Ei, am plecat. Ganeşin îşi aruncă pe umeri haina de ploaie, care se uscase între timp.

— Un moment, Leonid Stepanovici! îl opri Scitov. Curind ne vom apropia de insulele Blijnie. Voiai parcă să reperezi capătul vestic al viitorii Aleut. Insula Agatta este foarte aproape. Ce facem?

— Nu-mi aduc aminte, răspunse Ganeşin după ce se gîndi puţin, cum sînt plasate luminile pe coastă. La capul Dog, mi se pare, nu-i aşa? Ce vizibilitate are farul?

— Opt mile, răspunse Scitov.

— O! Păi atunci ne putem continua drumul încă vreo douăzeci şi cinci de mile. Ţineţi drept înainte!

Uşa se trînti în urma lui Ganeşin. Scitov şi micimanul rămaseră singuri. Trecuse aproape o oră. Banda sondei acustice se depăna încet. Fundul mării cobora treptat: adîncimea sub chilă ajunsese la aproape cinci kilometri. Mecanicii vasului menţineau cu precizie de cronometru aceeaşi viteză, de uniformitatea căreia depindea precizia profilului obţinut al fundului oceanic.

Scitov fumă mult timp, gîndindu-se la soarta grupului de oameni strîns legaţi între ei încă din timpul Marelui Război. Să fi fost tutunul prea tare sau fumase prea mult? Scitov simţi vechea lui durere în piept şi ieşi pe puntea de comandă. Ploaia nu încetase încă, rafalele vîntului continuau să smulgă şi să acopere cu spumă crestele valurilor. Deodată, lui Scitov i se păru că în depărtare, exact în faţă, sclipi ceva şi îmediat dispăru. Aproape în aceeaşi clipă răsună glasul răguşit al matrozului de veghe: „Lumină la provă!“

Trecură mai mult de cinci minute pînă ce slaba licărire deveni o steluţă albă — un vas le venea în faţă. Minutele treceau, nu se vedea însă nici urmă de lumină pe bord. Cel mult două mile mai despărţeau cele două vase, cînd Scitov dădu ordin:

— Atenţie, se vede lumina de la pupă!

— Le-o luăm înainte, tovarăşe căpitan de rangul doi? întrebă secundul de veghe.

— Neapărat. Nu vezi? Abia se tîrîie?

— Ce facem atunci cu ruta prevăzută pentru măsurători?

— Nu e nici o nenorocire dacă deviem puţin.

Distanţa între cele două vase scădea tot mai mult. Veni şi timpul manevrei de depăşire. Secundul puse mîna pe lanţul sirenei — două sunete scurte, joase şi puternice, răsunară deasupra mării întunecate, se auzi zgomotul cîrmei, şi prova vaporului spintecă valurile, pornind spre stînga.

În cabina spaţioasă a lui Ganeşin ardea lumina slabă a unei lămpi de noapte. Ganeşin îşi scosese vestonul şi cizmele şi se lungise pe divan. Nu voia să se dezbrace şi să se culce în pat, trebuia doar să se scoale foarte curînd...

Ganeşin se gîndea la noul lui aparat. Televizorul de adîncime era gata, iar pentru rezultatele probei definitive nu ducea de loc grijă. Socotea îndeplinită prima parte a problemei care îl frămînta de atîta vreme. Cu ani în urmă, un bătrîn savant, care nu mai era

în viață, le-a vorbit despre victoria asupra oceanelor, despre atolul Fakaofo. Le-a vorbit atunci nu numai despre „ochi", ci și despre „mîini". Vasăzică acuma le venea rîndul „mîinilor" să fie descoperite. Mintal, el și vedea, în linii mari, un complicat mecanism condus telemecanic, care, sub supravegherea televizorului, să se înfigă, asemenea unui burghiu, în fundul oceanului. Aparatul va avea ca principiu funcționarea fără astupare ermetică; electromotoarele cu amperaj mare și voltaj mic și care funcționează perfect în apă sînt doar descoperite mai de mult. Pentru un asemenea mecanism apa trebuie să reprezinte un mediu tot atît de firesc ca și aerul pentru mașinile de pe pămînt. În acest caz, presiunea — oricît de mare — nu va mai fi de temut. Iată în ce constă întregul secret al succesului!

Sunetele sacadate ale sirenei făceau să se cutremure pereții interiori ai cabinei. Mașinal, Ganeșin ciuli urechea: două sunete scurte, apoi o întoarcere spre stînga. „O luăm înaintea cuiva...". O întîlnire cu un alt vas în largul mării tulbură întotdeauna inima unui marinar. Ganeșin sări în picioare și se grăbi să-și tragă cizmele.

De pe puntea de comandă, Scitov cu secundul său zăriră pe bordul celuilalt vas o lumină roșie, iar deasupra luminii de pe catarg o altă lumină roșie, și mai puternică.

— Este un dragor, rosti încet secundul. Iar ceea ce am văzut noi n-a fost lumina de la pupă, ci lumina circulară de pe catarg... Iată, însă, și mai sus un felinar tricolor.

— Văd, văd, răspunse Scitov. Dar pe asta o vezi? ...Semnalizator de veghe, vino aici!

Pe bordul vasului necunoscut, ce începuse să se deslușească în noapte, o mică luminiță prinse a licări, semnalizînd. Licăririle scurte alternau cu mănunchiuri prelungi și puternice de raze, care își sugerau un strigăt de alarmă.

— Ne cheamă, mormăi Scitov. Oare ce s-o fi întîmplat?

Trei scurte străfulgerări luminoase fură urmate de una lungă; prin beznă zburau una după alta litere latine — vasul cerea ajutor.

Semnalizatorul, cu lanterna de semnalizare în mînă, sosi gîfîind pe puntea de comandă. Tot atunci urcă pe punte și Ganeșin.

— Spune-i lui Sokolov să închidă aparatul, dădu ordin căpitanul.

În noaptea care domnea peste ocean, cele două vase continuau să schimbe între ele semnale luminoase: „Ricovery, San-Francisco" — „Ametist, Vladivostok".

— Am un kilometru de cablu, îi zise Scitov lui Ganeșin, li-l împrumut, dacă le trebuie...

— Foarte bine! Hai să ne apropiem mai mult, poate putem să le fim de folos și cu altceva...

— Proiectorul la provă! ordonă Scitov.

Coverta răsună de tropăit sprinten de picioare. Marinarii executau comanda. Puternicul proiector al vasului „Ametist" brăzdă prin întuneric un larg tunel de lumină. La capătul tunelului se vedea un

vas scund, negru, cu hornul lăsat pe spate. „Mai bine să stea pe loc, mă apropii eu — se gîndi căpitanul. Nu știu cît de dibaci sînt ei". Proiectorul fu stins, semnalizatorul transmise cele cuvenite, apoi „Amotist" își aprinse din nou lumina și începu să se apropie de „americanul" care dădea impresia a nu fi prea îndemînatic.

— Interesant! Sînt oceanografi ca și noi, exclamă Ganeșin. („Americanul" transmisese prin semnale luminoase că are pe bord o expediție oceanografică.) Ce-or fi pățit oare?

„Amotist" se apropie de vas pe cît îi îngăduiau valurile, opri cu bordul spre el, iar Ganeșin — care cunoștea bine limba engleză — luă megafonul în mînă. Din cuvintele răspunsului, înăbușite de șuierul vîntului și de plesniturile valurilor ce se spărgeau de bord, marinarii sovietici își dădură seama de tragedia celor întîmplate.

De pe vas fusese coborîtă de mai multe ori, cu succes, o batisferă, construită de curînd pentru studierea marilor adîncimi. Din nefericire, însă, la ultima coborîre, cablul de ridicare împreună cu cel electric s-au rupt, iar sfera de oțel a rămas pe fund la aproximativ trei mii de metri — adîncimea maximă pentru care era prevăzută. Batisfera dispunea de un flotor de parafină, și, în cazul ruperii cablului urma să iasă automat la suprafață, întrucît, nemaifiind alimentați de curent, electromagneții ei trebuiau să se desprindă de balastul de fier și astfel să îngăduie batisferei să se înalțe. De data asta însă, batisfera n-a mai ieșit. Iar înăuntru se aflau doi inși: John Mills, inginerul care a construit-o, și savantul-zoolog Norman North. Prizonierii aveau o rezervă de aer pentru șaizeci de ore. Dar de patruzeci și opt de ore vasul încerca de zor să dea de batisferă și să o agațe cu cîrlige (care urmau să se prindă în niște scoabe special prevăzute). Dacă sfera rămăsese intactă și dacă cercetătorii erau în viață, nu mai aveau aer decît pentru douăsprezece ore...

Marinarii sovietici priveau tăcuți de pe punte. O macara de pe vasul american își întindea mult peste bord brațul ei lung, arătînd parcă spre valurile care înghițiseră sfera de oțel.

— Stau prost, Leonid Stepanovici, spuse încet Scitov. Cum pot găsi ceva la o adîncime de trei kilometri în largul mării? Dacă n-ai coastă, n-ai nici un punct de reper... Pe cinstea mea, n-aș vrea să fiu în locul lor...

Incruntat, Ganeșin tăcea, privind mereu spre „Ricovery".

— Feodor Grigorievici, dă-mi te rog șalupa, spuse el deodată. Scitov observă privirea lui severă și hotărîtă.

Zărind șalupa care sălta pe valuri, americanii coborîră repede scara de frînghie. Pe punte, Ganeșin fu imediat înconjurat de americani. Ochii lui calmi și energici — care priveau de sub cozorocul chipiului militar, acoperit cu o glugă galbenă — atrăgeau privirile oamenilor istoviți de luptă.

— Cine-i comandantul? întrebă încet Ganeșin.

— Eu îi țin locul, Penland, căpitanul vasului, se prezentă americanul care stătea în fața lui Ganeșin.

— Comandantul se află acolo, arătă Penland spre mare.

— Permiteţi-mi să vă pun cîteva întrebări, continuă Ganeşin. Mă scuzaţi că am să fiu scurt. Trebuie să ne grăbim, dacă vrem...

— Doriţi să ne ajutaţi? îl întrebă cineva cu glas înalt, răsunător.

— Da! Nu mă întrerupeţi însă! Vorbesc cu comandantul, adăugă sever Ganeşin.

— Vă ascult, răspunse repede căpitanul american.

— Cîte cabluri de dragaj aveţi pe navă?

— Două.

— Ce lungime are cablul rămas la batisferă?

— Din nenorocire, sir, cablul s-a rupt chiar lîngă locul unde era fixat de sferă. De căpătîiul de cablu nu avem cum ne agăţa, singura posibilitate de agăţare sînt scoabele sferei.

— Batisfera are instalaţie de radio?

— Are, dar nu mai funcţionează, fiind alimentată numai prin cablul electric.

— După calculele dumneavoastră, aerul care le-a mai rămas va ajunge încă pentru douăsprezece ore?

— Da, douăsprezece, cel mult cincisprezece ore, dacă fac economie.

— M-da, situaţia este foarte serioasă. Şi ce aveţi de gînd să mai faceţi?

— Să continuăm căutarea cu aceleaşi mijloace ca şi pînă acum. Deocamdată n-avem altceva de făcut. Am intrat în legătură cu unităţile noastre din golful MacDonald: trebuie să sosească două avioane de pe insula Agatta. Dimineaţă vor fi aici şi vor aduce nişte dispozitive perfecţionate de agăţare. Am chemat prin radio şi un vas militar, înzestrat cu o dragă-indicatoare; vom încerca să reperăm batisfera pe cale electromagnetică. Vasul este pe drum şi vine cu viteză maximă, dar abia mîine va fi aici. Aceasta este de fapt ultima noastră speranţă, încheie căpitanul Penland, coborînd vocea şi apropiindu-se de Ganeşin. Mai erau aici două vase militare care dragau împreună cu noi, au plecat însă în golful MacDonald.

— Vă mulţumesc, domnule căpitan. Sper să vă putem ajuta. Fiţi bun şi arătaţi-mi macaralele şi dispozitivele dumneavoastră de ridicare.

Împreună cu Penland, Ganeşin coborî pe coverta spaţioasă unde, în jurul macaralei uriaşe, se găseau îngrămădite mormane de cabluri. Becul electric care se legăna împreună cu catargul lumina coverta plină de cele mai variate obiecte.

— Eu cred, sir, că situaţia este desperată, spuse căpitanul Penland imediat ce se depărtară de puntea de comandă. Gîndiţi-vă şi dumneavoastră; se găsesc la o adîncime colosală, în plină mare, şi n-avem nici o posibilitate de a repera sau de a arunca vreo geamandură... Am făcut tot ce mi-a fost posibil. De patruzeci şi opt de ore n-am părăsit coverta. Acolo, pe puntea de comandă, se găseşte şi soţia lui Mills. Ea este hidrochimistul expediţiei noastre. N-am vrut să-mi exprim părerea în prezenţa ei.

Ganeşin îşi aduse aminte de întrebarea aceea, aproape strigăt, auzită pe puntea de comandă.

— Nu cumva aceea care m-a întrebat?

Căpitanul Penland îi răspunse afirmativ. Lui Ganeşin îi păru rău că a repezit-o pe cea care vorbise.

— Să căutăm să marcăm sectorul aproximativ unde s-ar putea găsi batisfera, continuă Ganeşin. V-aş fi îndatorat dacă mi-aţi da informaţii cît mai ample... Încă o întrebare, domnule căpitan, rosti Ganeşin după cîteva clipe de tăcere, în care timp îşi făcu prudent drum pe coverta supraaglomerată. De ce oare cercetătorii dumneavoastră au scufundat batisfera tocmai aici în largul mării?

— Să vedeţi, aici fundul, mai mult ca oriunde, abundă în stînci abrupte, iar rocele de bază sînt dezgolite, fiind lipsite de aluviuni. Unul dintre scopurile cercetătorilor noştri este studierea rocelor de bază din adîncul oceanului. Deocamdată, însă, n-au reuşit mare lucru.

Ganeşin nu răspunse nimic. Urcă uşor în fugă treptele spre puntea de comandă.

— Începem imediat să-i căutăm, spuse el cînd ajunse sus. Mai întîi lansăm o geamandură.

— Cum, geamandură? Aici? se auziră îndată mai multe glasuri.

— Veţi vedea, zîmbi rezervat Ganeşin şi voi să ridice mîna, dar fu reţinut de o mînă fină care-i atinse mîneca.

El se întoarse şi văzu nişte ochi enormi ce străluceau intens şi care se uitau la el cu o insistenţă dureroasă.

— Sir căpitan, spuneţi-mi drept, există vreo speranţă pentru salvarea lor? Credeţi că veţi putea face ceva?

Ganeşin răspunse serios:

— Dacă batisfera a rămas intactă, atunci există speranţe.

— Dumnezeule! exclamă americana.

Ganeşin o întrerupse însă cu blîndeţe:

— Iertaţi-mă, timpul nu ne aşteaptă, şi adresîndu-se tuturor celor care se aflau pe puntea de comandă zise: Vasul sovietic „Ametist" va lua imediat măsuri de salvare. Asta, desigur, nu exclude munca dumneavoastră, dar acum, dacă binevoiţi, să aveţi încredere în mine, vă rog să îndepărtaţi vasul cîtăva vreme de locul scufundării batisferei. Noi dispunem de nişte aparate extrem de eficace în cazuri ca acela de faţă... din păcate, însă, ...aparatul principal se află la Vladivostok. Voi cere să mi-l trimită cu un avion rapid, dar mai curînd de cinci-şase ore nu-l putem avea aici — distanţa este prea mare. Între timp vom căuta să dibuim batisfera şi să marcăm cu o geamandură locul unde se află. Asta va uşura foarte mult operaţiile noastre de salvare după ce va sosi avionul, cînd nu vom mai avea la dispoziţie decît şapte ore. De ridicarea batisferei va trebui să vă ocupaţi dumneavoastră, noi nu posedăm cabluri şi macarale atît de puternice. Asta ar fi tot. Semnalizaţi, vă rog, vasului nostru să stingă proiectorul şi aprindeţi-l pe al dumneavoastră. Eu mă întorc pe „Ametist".

In lumina proiectorului lui „Ricovery", vasul „Ametist", pe care pînă atunci nu-l putuseră observa din pricina luminii orbitoare, apăru în toată splendoarea lui, alb ca zăpada. Conturul fin al corpului său şi al construcţiilor de pe el se îmbina armonios cu măreţia coşurilor înclinate spre spate — semn al puterii maşinilor.

— E un vas hidrografic ?! se minună căpitanul Penland. Parcă-i o lebădă !

Intr-adevăr vaporul alb, sclipind în lumină, aducea cu o lebădă uriaşă care şi-a întins aripile pe apă, înainte de a-şi lua zborul.

— Este un vas hidrografic militar, sublinie Ganeşin şi, ducînd mîna la cozoroc, coborî de pe puntea de comandă.

Şalupa porni în viteză de-a lungul largului tunel de lumină. Marinarii americani priveau tăcuţi în urma ei, bulmăciţi puţin de apariţia lui Ganeşin şi de ordinele lui pline de siguranţă.

— Probabil că-i o persoană importantă la ei, sir, îşi dădu părerea ajutorul căpitanului. Şi dacă va salva batisfera...

— Să sperăm că va izbuti, răspunse Penland. Dar priviţi vasul lor ce frumuseţe !

Tăcerea se aşternu din nou pe „Ricovery", numai că starea de spirit se îmbunătăţise. Toată lumea era dispusă să creadă că această minunată corabie albă, răsărită atît de surprinzător din noaptea oceanului, şi acest om cu ochii inteligenţi şi plini de hotărîre, care le-a întins prieteneşte o mînă de ajutor, vor putea într-adevăr să-i ajute.

Intre timp, Ganeşin, fără să zăbovească, se îndreptă împreună cu Scitov spre cabina radiotelegrafistului. Convertizorul începu să huruie şi luminiie lămpilor de neon să licărească, lansînd semnale convenţionale peste nesfîrşita întindere a oceanului.

Păcăniturile manipulatorului se auziră îndelung, pînă ce, în sfîrşit, radiotelegrafistul îşi întoarse faţa asudată către ofiţeri :

— Vladivostokul răspunde, anunţă el.

— Acum se va decide soarta celor doi bieţi oameni, spuse Ganeşin, întorcîndu-se către Scitov. Sper că vom reuşi să-l prindem pe comandantul flotei... Dar dacă este plecat ?

Iarăşi păcăni manipulatorul telegrafului, apoi, drept răspuns, se auzi ţăcănitul caracteristic aparatului Morse ; telegrafistul puse din nou mîna pe manipulator şi din nou Ganeşin ascultă încordat glasul sec şi sacadat al aparatului.

Toţi aşteptau : şi marinarii de pe vasul care se legăna alături, şi cei doi prizonieri ai adîncurilor închişi în carcera de fier, şi echipajul vasului „Ametist" care ardea de dorinţa să-i salveze pe americani.

De la statul-major primiră răspuns că amiralul este în larg pe vasul său. Şi iarăşi porniră să zboare în depărtări semnalele de apel ale puternicului post de emisie al vasului. Undeva în spaţiu, ele găsiră antena vasului căutat.

— In sfîrşit ! răsuflă mai uşor Ganeşin.

Aparatul transmise, ciocănind precis şi clar, rugămintea, apoi tăcu. După cîteva minute de aşteptare încordată, în zgomotul liniş-

ţelor şi al punctelor, putură desluşi cuvintele: „Am dat ordin, vă doresc succes!"

Acum totul era simplu.

Scitov îndreptă vasul spre capătul opus al sectorului în care se presupunea că se găseşte batisfera.

— Pregătiţi o geamandură de mare adîncime, două mii şapte sute de metri! dădu ordin secundul.

Intr-o clipă matrozii fixară în cîrlig şi aruncară peste bord un corp mat, de forma unei bombe de avion. Traseră de o frînghie şi corpul eliberat din cîrlig dispăru aproape fără nici un zgomot în valurile verzui ale mării. La cincisprezece minute şi cincizeci de secunde, după cronometrul secundului, deasupra valurilor răsări, în lumina proiectorului de pe „Ametist", un obiect uşor care se deschise deodată ca o umbrelă; mica umbrelă cu o cupolă albă se culcă pe apă. Vasul sovietic semnaliză celui american rugămintea de a se ţine pe ancora plutitoare şi de a opri motoarele.

— Vreau să evit orice rezonanţă cît de mică, a elicelor lor, îi explică Ganeşin micimanului, instalîndu-se singur în faţa sondei acustice. Incepu de îndată să manevreze fără grabă diferitele verniere de reglaj.

— Nu vă supăraţi... începu timid micimanul. Aveţi într-adevăr de gînd să reperaţi batisfera cu sonda acustică?

— Desigur. Nu ştii că încă înainte de război sondele acustice mai sensibile reperau vasele scufundate? De exemplu, sonda acustică a lui Hughes a desenat atît de precis cu ecograful conturul vasului „Luzitania", încît s-au putut distinge chiar şi construcţiile de pe covertă. Şi asta la o adîncime de peste cinci sute de metri... Dimensiunile batisferei, pe care mi le-au comunicat americanii, nu sînt desigur de comparat cu „Luzitania": sfera n-are decît trei metri în diametru şi un flotor deasupra, ca o ciupercă, de doi metri înălţime. Sonda noastră este însă mult mai sensibilă şi are refracţia polarizantă...

— Da, dar adîncimea? întrebă prudent micimanul.

— Dar precizia reglării? îi răspunse pe un ton glumeţ Ganeşin şi se aplecă din nou deasupra scalei, uitîndu-se mereu la linia profilurilor oceanografice.

Americanii urmăreau neîntrerupt cu privirile vasul sovietic, vedeau cum ba apărea în zona iluminată, ba dispărea din nou, arătînd cînd o lumină roşie, cînd una verde.

— Priviţi, aruncă geamanduri! exclamă secundul cînd la al doilea viraj al vasului „Ametist", pe lîngă pupa lui „Ricovery" observă pe apă o mică ciupercă albă, care se legăna.

— Au inventat pesemne un nou tip de geamanduri pentru mari adîncimi. Asemenea dispozitive s-au întrebuinţat de mult în războiul submarin şi totul depinde de rezistenţa frînghiei. Ei au obţinut probabil această rezistenţă. Asta-i tot, foarte simplu.

— Totul în lume-i simplu cînd ştii cum să-l faci! mormăi secundul, răspunzîndu-i căpitanului.

Ceas după ceas, corabia cea albă nu înceta să brăzdeze mica porțiune a mării între cele patru geamanduri așezate în romb. Vîntul se mai liniștise, suprafața apei era acum uleioasă, netedă. În batisferă mai era aer pentru zece ore.

Din nou deznădejdea groaznică începu să apese asupra vasului american. Nici unul însă dintre cei adunați pe covertă și pe puntea de comandă nu-și desprindea ochii de pe „Ametist", de parcă dorința lor fierbinte i-ar fi putut ajuta acestuia în căutările sale.

Iată că din nou „Ametist" se întoarse arătînd o lumină verde și se îndreptă spre „Ricovery", pe marginea stîngă a suprafeței marcate de geamanduri. Vasul sovietic se apropia mereu, prova sa ascuțită creștea, încă o sută de metri... și din nou un viraj desperat spre nord... Deodată zgomotul abia perceptibil al motoarelor de pe „Ametist" încetă. În tăcerea nopții se auzi glasul căpitanului, care prin port-voce dădea o comandă. Printre cuvintele melodioase ale graiului rusesc necunoscut putură înțelege numai cuvîntul „geamandură".

— I-am găsit, i-am găsit! strigă tremurînd toată soția inginerului Mills.

Pe vasul american începură discuții, dovadă a înviorării care-i cuprinsese pe acești oameni frînți de oboseală.

Și iată că de pe „Ametist", dîndu-le parcă aripi, răsună vocea cunoscută care le anunța calm prin megafon:

— Batisfera a fost descoperită!

Cei cincizeci de oameni de pe coverta lui „Ricovery" răspunseră cu un strigăt de bucurie.

În camera hărților, Ganeșin își umplea pipa, închizînd pe jumătate ochii obosiți de încordare.

În cele patru ore de căutări, banda ecografului se umpluse de o serie de curbe succesive, dar nici o ridicătură nu veni să tulbure linia profilului înregistrat. Vasul înainta încet de tot, și monotonia rezultatelor obținute adormea atenția; de aceea vigilența trebuia menținută prin puterea voinței.

În apropierea unei noi coliturì, creionul ecografului — care pînă acum lunecase lin — sării deodată, și o mică curbă se ridică puțin deasupra liniei drepte.

— Am găsit! strigă bucuros Ganeșin.

Secundul goni ca o săgeată spre puntea de comandă. Telegraful sună de două ori: „stop" și „înapoi". Scitov strigă:

— Lansați o geamandură la două mii opt sute de metri!

Și bomba grea se prăbuși peste babord.

— Ura, am avut noroc! exclamă Scitov felicitîndu-l pe inventator ceva mai tîrziu cînd intră în camera hărților.

— Nu prea, răspunse obosit Ganeșin. Patru ore ne-am tot învîrtit... Timpu-i scurt. Și totuși abia de-acum înainte trebuie să așteptăm. Eu o să mă trîntesc puțin pînă sosește avionul.

În ușă apăru secundul:

— Americanii întreabă dacă n-ar fi bine să încerce chiar acum să agațe batisfera?

Scitov se uită la Ganeşin. Fără să deschidă ochii, acesta răspunse:

— Desigur. In asemenea situaţii nu trebuie neglijată nici o şansă.

„Ametist" se îndepărtă de geamanduri, făcîndu-i loc vasului american. Oprindu-se la cîteva ancabluri mai incolo, el se legăna calm, de parcă s-ar fi odihnit. Şi, într-adevăr, marinarii obosiţi se retraseră în cabinele lor, iar ambii comandanţi se culcară şi ei în sala hărţilor. Numai matrozii de veghe priveau vasul american. De acolo se auzea zăngănitul macaralelor, şuieratul aburului şi scîrţîitul cablurilor: americanii porniră din nou la acţiune, îmbărbătaţi de succesul marinarilor sovietici.

Ganeşin şi Scitov se treziră amindoi deodată, auzind zgomot de avioane.

— Nu sînt ale noastre, spuse Scitov.

Se lumină de ziuă. Umezeala şi frigul pătrundeau sub haine, înviorîndu-l pe căpitan, care încă ar mai fi dormit. De pe puntea de comandă, marea părea neobişnuit de animată; pe lingă „Ricovery", două avioane se legănau, arătîndu-se cind şi cind dintre valuri, iar puţin mai departe se vedeau două vase militare: un crucişător lung, cenuşiu, cu o provă înaltă, şi un vas scund de coastă.

— Creşte populaţia, zîmbi Ganeşin. Curind trebuie să sosească şi ai noştri. Ia să mă duc pe la americani, să văd ce se mai aude...

De data asta, la apropierea şalupei se auziră strigăte de bun venit. Feţele oamenilor ce-l întîmpinară pe Ganeşin erau totuşi triste şi îngrijorate. De trei ore se căzneau să prindă batisfera, dar în zadar, nu reuşiseră nici măcar s-o atingă cu cablul. Şi pentru salvarea celor aflaţi pe fundul oceanului, nu le mai rămîneau decît şapte ore.

— Vasul cu draga-indicatoare n-a sosit încă, îi spuse lui Ganeşin căpitanul Penland, dar prezenţa lui nu mai este atît de necesară, acum, după minunata dumneavoastră intervenţie. Dar cum să apuci batisfera la blestemata asta de adîncime? Cablurile deviază... probabil că sînt curenţi în straturile adinci ale apei. Geamandura doar nu-ţi indică chiar locul precis...

— Desigur, s-ar putea să devieze, zise Ganeşin, întorcînd capul spre soţia lui Mills, care tocmai se apropia de el.

Recunoscînd-o pe soţia lui Mills, duse mîna la chipiu. Ochii americanei, cu sprîncenele strînse de durere, exprimau atîta speranţă, încît Ganeşin se simţi parcă vinovat.

— N-am stat o clipă... lacrimile şi durerea se simţeau în cuvintele tinerei femei. Această groaznică adîncime este însă mai tare ca noi. Nu mi-a mai rămas nădejdea decît în intervenţia dumitale.... Ea răsuflă cu greu. Pe cînd oare aşteptaţi sosirea avionului dumneavoastră?

Ganeşin ridică mîna ca să se uite la ceas, dar rămase încremenit o clipă şi deodată strigă vesel:

— Avionul? A şi sosit.

Toți priviră in sus. Avionul pe care nu-l auziseră pin-acum din cauza zgomotului macaralei cobora vertiginos, zguduind cerul și marea cu huruitul motoarelor lui. „Vine in picaj ca să ciștige timp", se gîndi Ganeșin.

Mașina ingustă, purtată de aripi inalte, stirni un nor de stropi, se intoarse, apoi cuminte și liniștită incepu să se legene alături de „Ametist".

Picla dimineții, speriată parcă de avion, incepu să se destrame. Bolta azurie se urcă sus de tot. Soarele incepu să-și joace razele pe valurile grele, uleioase, luminînd corpul vasului orbitor de alb și făcind să sclipească alămurile bine lustruite.

Ganeșin își mută privirea de la avion spre „Ametist" și, zimbind, le spuse americanilor:

— Acum vom scoate și batisfera!

Inăbușindu-și o exclamație, femeia făcu un pas spre Ganeșin. Acesta, ghicindu-i gîndurile, adăugă:

— Dacă doriți, puteți veni cu mine!... Plecăm imediat.

Ganeșin il rugă pe căpitanul Penland să aștepte pină va fi instalat televizorul, iar imediat ce va fi găsită batisfera să se apropie de vasul sovietic și să acționeze după semnalizările lui.

Intre timp, pe „Ametist" șeful mecanic le vorbea mecanicilor și instalatorilor:

— De rapiditatea cu care veți desfășura lucrările de instalare a mașinii aduse, spunea el, depinde salvarea celor doi oameni, care mai au aer numai pentru șase ore. Și incă ceva, nu uitați că dacă ii vom salva, va fi o minune înfăptuită de miinile marinarilor sovietici...

— Cred și eu că e o minune! Eu am lucrat ca scafandru și ințeleg ce înseamnă să scoți o gigilice ca asta de la o adîncime de trei kilometri, răspunse unul dintre mecanici. Cred totuși că pină la urmă vom izbuti.

Căpitanul Scitov nu se arătă surprins de apariția musafirei. O invitară in camera hărților, iar Scitov ordonă micimanului, care cunoștea limba engleză, s-o insoțească.

Soția inginerului Mills asculta distrată explicațiile micimanului și se uita mereu prin fereastra cabinei, de unde se putea vedea munca clocotitoare de pe covertă; acolo se inșurubau niște postamente, se trăgeau cabluri și se descărcau din avion niște lăzi.

Cind Ganeșin intră pentru un moment in cabină, tinăra femeie alergă spre el:

— Vă rog să mă scuzați, dar aparatul dumneavoastră mi se pare atit de complicat... Dacă n-o să aibă timp să-l asambleze?... Doar... și in tăcere arătă spre pendula mare de pe perete.

— Mai avem șase ore și jumătate la dispoziția noastră, răspunse Ganeșin. Aparatul este intr-adevăr complicat, dar marinarii noștri, dacă vor, pot face in timp record acest lucru, care, nu contest, este neinchipuit de greu. Și ei vor!... Vă rog să aveți toată increderea in marinarii noștri, doamnă Mills.

Şi din nou începu chinul aşteptării. Dacă ar putea cel puţin să ajute la instalarea acestui aparat misterios... Deodată, un vuiet puternic o asurzi. Pentru nervii zdruncinaţi ai tinerei femei asta era prea mult.

— Dumnezeule, ce a mai fost şi asta? gemu ea şi istovită se rezemă de perete.

— Sirena... Intr-adevăr! Sirena noastră e foarte puternică, îi explică micimanul cu un aer serios. „Amelist" dă semnalul că aparatul a fost instalat şi că cercetările încep.

Micimanul nu greşise. Intr-adevăr, imediat se ivi Scitov, care o invită pe soţia lui Mills să coboare. Televizorul fusese instalat provizoriu într-un laborator întunecos. Partea ce urma să fie cufundată în adîncul mării se legăna atîrnînd de un braţ de macara, întins în afară peste bordul vasului, iar mosorul urlaş al cablului era fixat lîngă macara. Vasul înainta încet spre geamandura care marca locul batisferei.

— Incepem coborîrea? îl întrebă Scitov pe Ganeşin, care apăruse pe covertă.

— Cred că e timpul.

— Nu ţi-e teamă?

— De ce mi-ar fi?

— Mai ştii... Aparatul abia a fost asamblat, montat în grabă... Şi dacă dă greş? Uite, pînă şi eu sînt emoţionat...

— Nu, aparatul a mai fost încercat şi experimentat de atîtea alte ori! Coboară-l cu curaj, cît mai repede!...

Obiectivul televizorului dispăru în valuri, iar cablul se desfăşură încă mult timp de pe mosor, pînă ce „ochiul" minunat ajunse, în sfîrşit, pînă la adîncimea necesară. Cablul fu apoi ataşat la un amortizor care atenua balansul vasului şi în clipa aceea, în întunericul laboratorului, Ganeşin făcu contactul.

Soţia lui Mills, pierdută de emoţie, se uita la placa ovală a ecranului, care deodată se acoperi cu o lumină transparentă, pătrunsă de o strălucire albăstruie. Ganeşin îi aruncă lui Scitov cîteva cuvinte scurte, de neînţeles pentru americană, iar Scitov transmise comanda mai departe, pe covertă, oamenilor de la macara.

In momentul în care televizorul ajunse la o înălţime de cincisprezece metri deasupra fundului mării, Ganeşin apăsă pe cei doi butoni albi ce se aflau la dreapta ecranului. Acolo, în adîncime, nişte elice mici începură să funcţioneze, întorcînd încet aparatul.

In lumina albăstruie a ecranului, săgeta o umbră neagră şi, deodată, deveni clar că au în faţă transparenta apă abisală, în care mîlul fin al depunerilor plutea ca un roi de minuscule puncte argintii, reflectîndu-se şi difuzînd lumina.

Pe ecranul televizorului, aspectul fundului oceanic era extraordinar. Probabil că nici chiar pe un om care ar nimeri pe o altă planetă nu l-ar uimi în asemenea măsură cele văzute. Ganeşin însă,

care din experienţele anterioare ale „ochiului" său era obişnuit cu priveliştea acelor adîncimi, îşi manevră cu atenţie aparatul.

Cocoaşa neagră din stînga, învăluită uşor în nori de apă tulbure, era doar o proeminenţă stîncoasă. Mai departe, spre nord, fundul mării cobora puţin : reflexul său roşiatic se înclina pe ecran dispărînd într-un loc, retezat de aceeaşi strălucire albastră-argintie.

Manipulînd diferite pîrghii, Ganeşin schimba limita imaginii pronunţate şi în acelaşi timp rotea încet poziţia aparatului, pentru a schimba imaginea de pe ecran.

La început, în depărtare apăru un perete negru care, sub lumina mărită a proiectorului, căpătă o nuanţă roşiatică, apoi începură să se vadă şi detaliile : o uriaşă crăpătură cotită, o ieşitură bombată... Dar televizorul fu întors, şi stîncile sumbre dispărură în albăstrimea strălucitoare a luminii proiectate.

In fund, apărură nişte dinţi ascuţiţi, care păreau că se apropie, pe măsură ce imaginea devenea mai clară ; alte stînci însă se pierdeau în întunecimea negru-albăstruie a ultimelor planuri.

— Limita de luminare, explică Ganeşin, este de aproximativ un kilometru.

Vîrfurile lanţului stîncos se înălţau sumbre, abia distingîndu-se în întunericul veşnic al lumii submarine. Televizorul făcu un cerc complet — pretutindeni se întindea fundul stîncos, deluros, acoperit de stratul de mîl care în razele proiectorului strălucea ca o pulbere de aluminiu.

Aveai senzaţia că ceva duşmănos pîndeşte din întunericul de nepătruns ce înconjura cîmpul vizual al televizorului. Era o lume ameninţătoare a tăcerii, a beznei, a frigului, o lume stranie, neclintită, neschimbătoare, lipsită de speranţă şi de frumuseţe.

Nu se vedea nicăieri nici o urmă de batisferă. „Să fi greşit oare atît de mult cu aşezarea geamandurilor ? se gîndi o clipă Ganeşin. Cu jumătate de kilometru ?! Doar e clar, ea ar trebui să se afle în această adîncitură !"

Ganeşin începu să încline obiectivul aparatului. Deodată o pată neagră, neclară, apăru la baza ecranului. Ganeşin răsuci repede o pîrghie. Pata se deplasă spre centru, se apropie şi se lungi, luînd contururi tot mai precise. Culoarea neagră, prinse din nou o nuanţă roşiatică...

Tînăra femeie din spatele lui Ganeşin scoase un strigăt slab, pe care şi-l înăbuşi, punîndu-şi mîna la gură. Un aparat de formă ovală zăcea înclinat în centrul ecranului care devenise acum ca un geam transparent. Claritatea imaginii era atît de mare, încît se putea distinge perfect bucata de cablu rupt, ce atîrna de sus, urechile groase ale scoabelor de salvare şi reflexul luminii pe fereastra care, asemenea unui ochi misterios, strălucitor, de culoare sîngerie, privea parcă spre marinari.

— Batisfera este prevăzută cu ferestre pe toate patru laturile, nu-i aşa ? o întrebă Ganeşin pe soţia lui Mills. Inseamnă că văd,

acum lucrul principal e să aflăm dacă mai sînt în viaţă... Ganeşin rectifică în grabă... să încercăm să intrăm în legătură cu ei.

El umblă la tablou şi apăsă pe un buton. Concomitent cu mişcările degetelor sale lungi, ecranul se stingea şi se aprindea din nou. Stingînd şi aprinzînd proiectorul, Ganeşin transmitea în fereastra batisferei semnale luminoase Morse.

După ce repetă de mai multe ori aceeaşi întrebare, Ganeşin stinse lumina şi încremeni în aşteptarea răspunsului. Toţi cei prezenţi în cabina strîmtă îşi reţinură răsuflarea, stăpînindu-şi emoţia minutului hotărîtor. Minutul trecu, ecranul rămase însă întunecat. Încet şi sinistru trecu şi al doilea minut, cînd, deodată, în întunecimea ecranului, apăru o luminiţă azurie: aceasta se stinse şi se aprinse din nou, tot mai tare, învăluită într-o aureolă albastră — era răspunsul tăcut, trimis de pe fundul oceanului.

— Trăiesc! Transmiteţi imediat lui „Ricovery" să vină cît mai repede ca să agaţe batisfera! strigă fericit Ganeşin. Lumina albastră continua să clipească semnalizînd. Spun că... se întoarse Ganeşin prin întuneric spre soţia lui Mills, dar auzi numai un suspin şi zgomotul unei căzături înăbuşite.

— Duceţi-o în cabină şi chemaţi doctorul! ordonă Scitov oamenilor care erau în apropiere. Biata de ea! N-a suportat emoţia. Aproape trei zile şi trei nopţi... Ei, ce se aude? se adresă el lui Ganeşin.

— Amîndoi sînt în viaţă, economisesc oxigenul la maximum posibil, dar spun că mai mult de două ore nu pot rezista... Batisfera e în bună stare, nu s-a desprins însă balastul... citi Ganeşin fulgerările de lumină ce apăreau pe ecran. Nu înţelegem cum... Nu-i nimic, o să înţelegeţi, răspunse cu voce tare Ganeşin, de parcă cei din fundul oceanului l-ar fi putut auzi, şi în aceeaşi clipă răsună sirena vasului american.

Scufundarea cablurilor cu dispozitivele de prindere începuse. Aureola albastră de pe ecran se stinse şi imediat proiectorul televizorului începu să clipească. Ganeşin transmise oamenilor închişi în batisferă ce măsuri au fost luate pentru salvarea lor.

Trecu încă o oră de necontenită observare prin fereastra televizorului. Fluierăturile, strigătele la megafon, zgomotul maşinilor vasului american, şuierul aburului şi huruitul macaralelor răsunau deasupra mării. Oamenilor din batisferă însă nu le mai rămăsese decît o oră din viaţă — şaizeci de minute — după aproape şaizeci de ore, o sută de oameni s-au zbătut fără succes să-i scape din ghearele morţii.

Victoria însă sosi deodată şi pe nesimţite. După îndrumările lui Ganeşin, ghearele uriaşe care coborau de pe „Ricovery" prinse una din scoabele laterale, sirena de pe „Ametist" răcni puternic şi în aceeaşi clipă mecanicul macaralei de pe „Ricovery" schimbă cuplajul pentru mersul înapoi. Cablul enorm, gros cît mîna, începu să iasă din apă, tamburul scrîşni din pricina efortului; cablul flexibil de oţel,

împletit din două sute douăzeci și două de fire de sîrmă, cîntărea împreună cu batisfera șaizeci de tone — de trei ori mai mult decît sarcina utilă maximă.

Cablul rezistă însă. În lumina albastră a ecranului, batisfera se legănă, se îndreptă, se urni din loc și, încet-încet, începu să urce. Rotind obiectivul televizorului, Ganeșin urmări cîtva timp mișcările batisferei, pînă ce aceasta dispăru. Închise apoi contactul, aprinse lumina în laborator și așteptă puțin să i se obișnuiască ochii. Apoi ieși pe covertă: televizorul își îndeplinise misiunea. Toată atenția era acum concentrată asupra macaralei de pe „Ricovery", care ridica încet din adîncuri o greutate atît de mare.

Căpitanul Penland privea necontenit spirele cablului, care se înfășurau regulat pe tambur, calculînd mereu în minte viteza ridicării; rămăseseră numai patruzeci de minute pînă la termenul fatal. „Nu vom izbuti să-i scoatem la timp, se vor sufoca"...

Luînd asupra lui un risc extraordinar, Penland ordonă să se mărească viteza de ridicare.

Într-o liniște încordată, macaraua prinse a bocăni mai des, iar tamburul să se învîrtească mai repede.

Mai trecură cîteva minute. Deodată șuieratul ascuțit al aburului întrerupse zgomotul monoton al macaralei. Tamburul se învîrti cu repeziciune de mai multe ori pînă ce mecanicul, care îngălbenise într-o clipă, mută pîrghia la „stop".

— Cablul... strigă cineva înspăimîntat.

Groaza îi cuprinse pe oamenii de pe amîndouă vasele, țintuindu-i pe loc. În clipa următoare, ca la o comandă, toți se aplecară privind peste bord. Sudori reci îl trecură pe Penland, gura i se uscă, gîndurile i se răvășiră. Nu mai era în stare să dea nici o comandă și nici n-ar fi știut ce să ordone.

Deodată, însă, din valurile ce se legănau încet, apăru un uriaș corp albastru, de formă ovală, care dispăru imediat într-o cascadă de stropi, pentru ca peste o clipă să se legene lin în mijlocul unei jerbe albe de spumă.

Balastul batisferei se desprinsese brusc, iar batisfera, smucindu-se în sus, scăpase din ghearele cablului. Oamenii izbucniră în strigăte de bucurie, acoperite îndată de mugetul puternic al sirenelor. Cele patru vase trimiteau de-a lungul și de-a latul oceanului vestea unei noi victorii a minții și a voinței omenești.

Cu picioarele bine înfipte pe podeaua covertei, Ganeșin stătea cu privirile ațintite asupra batisferei pe care o salvase. Scitov îi puse mîna grea pe umăr:

— Leonid Stepanovici, îi spuse el, amiralul întreabă care mai este situația.

— Vin îndată! Dă te rog ordin să fie urcat televizorul. Musafira noastră ce mai face?

— Am trimis-o înapoi pe „Ricovery", unde prezența ei este mai necesară, răspunse zîmbind Scitov. Se uita sărăcuța în toate părțile, te căuta pe dumneata, pesemne, ca să-ți mulțumească.

Ganeșin dădu ușor din mînă și se îndreptă spre cabina radiotelegrafistului. Între timp, batisfera fusese remorcată spre „Ricovery". Cînd Ganeșin ieși din cabină, Scitov se apropie de el:

— Uite ce aș vrea să-ți spun, începu cu gravitate Scitov. E vorba de televizorul tău... Recunosc că l-am subestimat...

Ultimele lui cuvinte fură acoperite de un uruit de motoare. Avionul sovietic își lua zborul.

Ganeșin strînse cu putere mîna pe care i-o întinse prietenul său.

— Acum ce facem? întrebă Scitov.

— Cum, ce facem? se miră Ganeșin. Terminăm cu ridicarea televizorului și ne vedem de drum.

— Dar la ei nu te duci?! exclamă căpitanul. Am dat ordin să nu se urce șalupa.

— Nu, nu mă duc.

— Asta-i bună! Oare nu te interesează să-i vezi pe cei salvați? Doar și ei sînt oceanografi, studiază fundul mării...

— Desigur că ar fi foarte interesant, dar mă înțelegi... Ganeșin se strîmbă în glumă. O să înceapă cu mulțumirile... soția inginerului mă privea cu niște ochi de parcă... Mai bine să dăm drumul la mașini și să ne vedem de treabă.

Cei de pe vasul expediției americane, preocupați cu toții de ridicarea și deschiderea batisferei, nici nu observară că vasul sovietic și-a ridicat șalupa și televizorul. Comandantul navei „Ametist" se interesă de starea sănătății celor salvați, primi răspunsul că sînt slăbiți, dar în afara oricărui pericol; apoi nava porni treptat și-și mări viteza. Americanii se uitau cu nedumerire la manevrele vasului „Ametist" și numai în momentul cînd pe funga[1] vasului sovietic începu să fîlfîie tradiționalul pavilion de bun rămas, înțeleseră despre ce-i vorba.

Semnalizatorul de pe „Ricovery" începu să agite desperat fanioanele. „Ametist" însă mări viteza, sunînd din puternica-i sirenă, în timp ce marinarii care fluturau beretele trimiteau ultimul lor salut prietenesc. Cercetătorii salvați, ofițerii și echipajul ca un singur om, priveau în urma corăbiei albe, care se vedea tot mai mică, și mai mică în îndepărtarea însorită.

Deodată un bubuit puternic de tunuri răsună deasupra valurilor verzi ale oceanului; cuirasatul american trimitea salutul său vasului „Ametist", care se depărta. Bubuiturile tunurilor se repetară multă vreme. Drept răspuns, pe „Ametist" se înălță pavilionul american cu stele și dungi.

Continuîndu-și drumul ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic, vasul sovietic înainta în zgomotul elicelor care-i deschidea drum prin valurile Pacificului. Ganeșin supraveghea demontarea televizorului și visa la un pat moale; salvarea batisferei americane îi ceruse un mare efort. De pe puntea de comandă se auzi vocea lui Scitov:

— Leonid Stepanovici, vino te rog pînă aici. Ești chemat de

[1] Fungă — parîmă cu ajutorul căreia se ridică velele.

americani. In cuvintele căpitanului se simțea o nuanță de ironie prietenească. Tehnica asta te scoate și din fundul oceanului!

Americanii îl chemau pe „Ametist" prin radio direct, fără indicative; numele pietrei prețioase răsuna cu insistență în eter.

Aparatul de radio ciocănea cuvinte frumoase de mulțumire și transmitea rugămintea de a comunica numele comandantului care condusese acțiunea de salvare; americanii își exprimau admirația față de munca exemplară a marinarilor ruși și față de minunata invenție. In țăcănitul sec al aparatului de radioemisie de pe „Ricovery" se amestecară deodată pocăniturile tari ale unui alt semnal de apel, lansat de stația de radioemisie a noului cuirasat sovietic, pe care se afla amiralul. Radiotelegrafistul recepționă, iar Ganeșin ascultă semnalele clare care transmiteau salutări expediției americane și felicitări echipajului de pe „Ametist". Amiralul îl felicita îndeosebi pe Ganeșin, exprimîndu-i mulțumirile lui.

După ce-i răspunse comandantului flotei, Ganeșin ordonă radiotelegrafistului:

— Transmite lui „Ricovery", pentru șeful expediției oceanografice americane Mills: „Comandantul flotei sovietice din Oceanul Pacific v-a transmis adineauri felicitări cu prilejul salvării și urări pentru viitoarele succese în munca dumneavoastră eroică".

Cinci minute mai tîrziu, Ganeșin dormea dus în cabina lui.

*
* *

Ploaia de toamnă se revărsa în șiroaie nesfîrșite asupra Vladivostokului, biciuind geamurile ferestrei înalte a biroului lui Ganeșin.

El recitea — pentru a răspunde — scrisoarea primită din partea celor doi savanți americani, salvați de el cu o lună și jumătate în urmă. Oameni isteți, savanții adresaseră scrisoarea comandantului flotei, cu rugămintea de a o retransmite lui Ganeșin: își dăduseră seama că nu va constitui o greutate pentru amiral să-i găsească pe salvatorul lor.

„Numai acela care a trăit în deznădejde timp de șaizeci de ore pe fundul inaccesibil al oceanului poate să înțeleagă tot ce-ați făcut pentru noi — scriau savanții. Ne-am căznit ore în șir să desprindem, cu ajutorul presei helicoidale, balastul ce se lipise ca o ventuză de batisfera noastră; sufocați și acoperiți de nădușeală, munceam în frigul glacial al batisferei. Nimeni nu-și poate închipui prin cîte am trecut. Ajunsesem într-o stare de indiferență tîmpă față de soarta inevitabilă, cînd am zărit lumina în ferestre și am înțeles semnalele dumneavoastră. Din acea clipă, de neuitat, noi trăim cu credința nestrămutată în forța nemărginită a omului, în viitorul lui luminos, ne-am convins că nu există singurătate nici chiar în cele mai îndrăznețe cercetări care încă nu sînt înțelese de omenire..."

După ce reciti scrisoarea, Ganeşin începu să scrie răspunsul:

„...La întrebarea cum de am ajuns la asemenea rezultate, în cucerirea adîncurilor oceanului, îmi este foarte greu să răspund. Este posibil ca aceste rezultate să nu constituie altceva decît urmarea firească a unei juste orientări în îndeplinirea sarcinilor date şi bineînţeles şi a uriaşelor posibilităţi puse la dispoziţia mea.

Prima idee mi-a fost dată de un bătrîn savant al nostru, care, cu cîţiva ani în urmă, ne chema pe noi, marinarii, să ajutăm ştiinţa să găsească „ochi" şi „mîini" cu care să se poată vedea şi opera la fundul mării. Tot el ne-a arătat ce poate fi capabil să facă omul în lupta lui cu marea, povestindu-ne despre extraordinarul atol Fakaofo. Restul mi l-a pus la dispoziţie ţara mea dragă. Eu n-am făcut altceva decît să dezvolt ideea, şi pentru a-l scuti deocamdată pe om să coboare în străfundurile mării l-am înlocuit cu un aparat care n-are nevoie de aer şi nu se teme de îngrozitoarea presiune a apei. Aşa a luat fiinţă televizorul meu — „ochiul" — care poate fi lăsat în adînc şi tot aşa se vor naşte aparatele mele de foraj pentru scoaterea rocelor de bază din profunzimile oceanice — acele „mîini" care pot fi întinse fără risc pînă la fundul apelor. Aduceţi-vă aminte de animalele din marile adîncimi. Unele dintre ele au ochii plasaţi pe nişte lungi prelungiri; iată ce mi-a sugerat ideea să folosesc televizorul meu..."

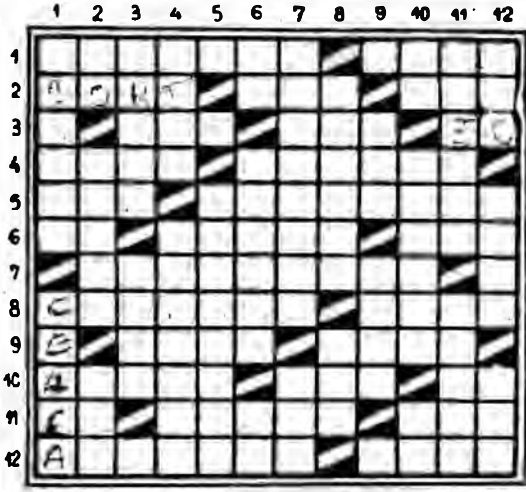
Ganeşin continuă un timp să mai scrie, apoi căzu pe gînduri şi termină grăbit scrisoarea: „De aceea socot că mulţumirile dumneavoastră trebuie adresate nu mie personal, ci ţării mele, poporului meu. Sprijinul, ajutorul guvernului, al întregului colectiv al flotei, al atîtor colaboratori, de la savant pînă la lăcătuşul cel mai simplu, — într-un cuvînt tot ce reprezintă pentru mine patria mea, m-au adus la aceste realizări care vă par dumneavoastră aproape supranaturale. Pentru noi însă aceasta reprezintă de abia un început, pe care-l vom continua mereu..."

Ganeşin îşi termină scrisoarea, se ridică de pe scaun şi se apropie de fereastră. Pe geamuri se scurgea apa ploii, prin care se întrezărea vag în depărtare un promontoriu acoperit de stejari.

(Sfîrşit)

Tradus de

MARGARETA ROMAN şi DIMITRIE MANU

TEXTILE

ORIZONTAL: 1) Ţesătură din bumbac sau mătase cu fire de cauciuc — Ţesatură asiatică, caracteristică prin culori vii şi desene orientale; 2) Adăpost din pînză groasă rezistentă şi impermeabilă — Mi-e frică — Un fir de piele mai gros pentru cusut cojoace; 3) Ţesătură de bumbac imprimată (mold.) — Maşină de lucru folosită la curăţirea lînurilor care au praf şi nisip mult — Zece! 4) Legătură de fire textile obţinută cu ajutorul unei vîrtelniţe — Cilindri pe care se înfăşoară urzeala şi pînza; 5) Rîu în Illyricum — Insuşiri; 6) Interval de timp — Bumbac pe franţuzeşte — Instrument de desen; 7) Una din operaţiile pentru finisarea ţesăturilor de bumbac (pl.); 8) A face o operaţie de finisare a ţesăturii prin presare şi temperatură — Pătată! 9) De acolo ne vin ţesăturile orientale — Lume multă; 10) Orăşel pe malurile Arieşului — La războiul de ţesut formează rama şi vergelele cu cocleţii — Antimoniu; 11) Decolorant... egiptean! — Partea urzelii ce se află între iţe şi sulul dindărăt — Ţesătură de lînă pieptănată pentru rochii; 12) Substanţe chimice întrebuinţate în industria textilă — Fiecare dintre cilindrii între care este trecut un material textil pentru a fi presat, stors sau călcat.

VERTICAL: 1) Ţesătură cu pătrăţele în diferite culori — Cea de albine serveşte la apretarea bumbacului, dîndu-i şi o strălucire atrăgătoare; 2) 50+0 (lat.)! — Mănunchi dărăcit de lînă, de cînepă, de in sau de borangic care se desfăşoară şi se pune în furcă pentru a fi tors — Serată dansantă; 3) Intinde nişte fire de păr... de cal! — Şal de India, caşmir; 4) Mod diferit de a crea — Fruct comestibil; 5) Referitor la substanţa care într-o soluţie nu trece printr-o membrane semipermeabilă; 6) Spetează înfăşurată cu iţe la războiul de

țesut — A lustrui țesătura prin presare între doi cilindri sau, uneori, la presă — Pronume; 7) Formează 85% din compoziția bumbacului — Rîu pe care era așezată Sparta; 8) Țesătură de lînă pieptănată pentru costume — Este de trei feluri: de însăilat (șularul), de cusut și de cordonet (retors); 9) Fîntînă mai avansată — A netezi cu ajutorul a două suluri ce se învîrtesc în sens contrar; 10) 50% lînă — A face o operație specială țesăturilor spre a imita prin înfățișarea lor blănurile — Execută! 11) Fire care au fost așezate paralel unele lîngă altele și învelite pe sul — Cînepă din peninsula Iukatan, extrasă dintr-o plantă cărnoasă din care se confecționează sfoară și țesături aspre; 12) Țesătură rară de in — Cea mai importantă plantă textilă (după bumbac, in și cînepă) care produce fibre de bast, numită și cînepă de Bengal — Smoc de lînă (băn.).

Cuvinte mai puțin cunoscute: Iri, Eas, Fal.

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri Științifico-Fantastice

cpsf.info

prelucrare & editor Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacţiile Ştiinţă şi tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reuşit, cu multă dăruire, muncă şi cheltuială, aceşti entuziaşti.

Lor trebuie să le mulţumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecţie.

clandher
flash_gordon
eviigheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email şi reparăm greşeala!)

Pentru a vă asigura primirea regulată a revistei „Știință și Tehnică" și a colecției „Povestiri științifico-fantastice" în perioada concediilor de odihnă și a vacanței de vară, prelungiți-vă abonamentele din timp.

Abonamentele la revista „Știință și Tehnică" și la colecția de „Povestiri științifico-fantastice" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservire în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituții și de la sate, secțiile de difuzare a presei, precum și de către factorii și oficiile poștale.

Prețul abonamentelor la colecție:

3 luni . . . . . 9 lei
6 luni . . . . . 18 lei
1 an . . . . . . 36 lei

APARE DE TREI ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU